

106643 - Een school moet voldoende voorkomen dat fysiek ingrijpen noodzakelijk wordt; VSO

ADVIES

inzake de klacht van:

de heer en mevrouw A te B, ouders van C, klagers

tegen

mevrouw D, teamleider E te F, locatie D, verweerster

1. VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Bij klaagschrift van 26 januari 2015 hebben klagers op grond van de geldende klachtenregeling een klacht ingediend tegen de school van hun zoon.

Vanuit het secretariaat van de Commissie is vervolgens telefonisch met partijen overlegd over de gewenste wijze van klachtafhandeling. Naar aanleiding van de uitkomst van deze gesprekken is de klacht ter beoordeling voorgelegd aan de Commissie. De Commissie heeft de klacht als volgt samengevat:

De heer en mevrouw A klagen erover dat medewerkers van het E op 20 januari 2015 hun zoon buitensporig hardhandig hebben aangepakt.

De Commissie heeft mevrouw D, als teamleider eindverantwoordelijk voor de gang van zaken op de locatie, als verweerster aangemerkt.

Verweerster heeft op 10 maart 2015 een verweerschrift ingediend.

Alle stukken zijn in afschrift aan partijen gestuurd.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 18 maart 2015 te Utrecht.

Klagers verschenen in persoon ter zitting, vergezeld van mevrouw G, ambulant begeleider, als informant.

Verweerster verscheen eveneens in persoon, vergezeld van mevrouw H, leerkracht, en de heer I, regiodirecteur, beiden als informant.

Onder handhaving van hun standpunten hebben partijen een nadere toelichting gegeven.

Hetgeen in de stukken en op de zitting naar voren is gebracht is, voor zover relevant, zakelijk in dit advies weergegeven.

2. DE FEITEN

C is 15 jaar oud en gediagnosticeerd met autisme. Hij is leerling van het E te F, locatie D, een school voor voortgezet speciaal onderwijs.

Op 20 januari 2015 bevond C zich tijdens de middagpauze op het schoolplein. Vanwege zijn gedrag naar een medeleerling heeft een toezichthoudende leerkracht C naar de zogeheten achtervang gestuurd. C heeft aan die opdracht geen gehoor gegeven en is in plaats daarvan naar zijn eigen klaslokaal gegaan. Nadat C enige tijd in het lokaal had verbleven, heeft de groepsleerkracht hem vanwege zijn gedrag eerst gemaand het lokaal te verlaten en daarna de klas uitgezet.

Vervolgens hebben enkele andere leerkrachten C onder fysieke dwang naar de time-outruimte gebracht. In de time-outruimte hebben de leerkrachten C tot twee keer toe op de grond gefixeerd. Nadat C tot rust was gekomen, is hij naar huis gegaan. Daarna heeft hij zeven weken geen onderwijs gevolgd op school. Begin maart 2015 is C op school teruggekeerd.

3. OVERWEGINGEN VAN DE COMMISSIE

De Commissie beoordeelt of fysiek ingrijpen hier gerechtvaardigd was en, zo ja, of de school daarbij proportioneel heeft gehandeld.

In zijn algemeenheid gaat het bij fysiek ingrijpen om situaties waarin het gedrag van een leerling een ernstig gevaar vormt voor de gezondheid of de veiligheid van zichzelf en/of anderen, en alleen door onmiddellijk ingrijpen (verdere) schade kan worden voorkomen. Uitgangspunt daarbij is dat niet fysiek ingrijpen tot meer schade zal leiden dan wel ingrijpen.

De Commissie stelt voorop dat zeker van een school voor voortgezet speciaal onderwijs verlangd mag worden dat men weet hoe te handelen met leerlingen die in bepaalde situaties een specifieke aanpak nodig hebben. Klagers hebben onweersproken gesteld dat zij de school regelmatig de gebruiksaanwijzing van C hebben voorgehouden, waarbij zij onder meer hebben aangegeven dat het naar de achtervang sturen in geval van C geen passende maatregel is.

De Commissie stelt vast dat op 20 januari 2015 de situatie zodanig is geëscaleerd dat er geen weg terug meer was. De Commissie is van oordeel dat deze gang van zaken niet alleen op het conto van C geschreven moet worden, maar dat de school daarin ook een aandeel heeft gehad. Als de school in het begin van de escalatie een meer op C gerichte aanpak had toegepast, bijvoorbeeld door Cs eigen leerkracht de kwestie verder te laten regelen, was waarschijnlijk een verdere escalatie voorkomen. Op enig moment was C niet meer aanspreekbaar zodat er wel fysiek moest worden ingegrepen. De conclusie op basis van het voorgaande is dat de school deels zelf een situatie heeft gecreëerd dan wel in stand gehouden waarbij fysiek ingrijpen onvermijdelijk werd. In zoverre is de klacht gegrond.

Ten aanzien van de vraag of de school gezien de omstandigheden proportioneel heeft gehandeld, overweegt de Commissie dat de beschrijvingen van klagers (zich daarbij baserend op het verhaal van C) en verweerster van de feitelijke toedracht van elkaar verschillen en elkaar soms tegenspreken. De Commissie kan daardoor niet vaststellen hoe een en ander precies is verlopen. Vast staat wel dat er jegens C fysiek is ingegrepen. De Commissie heeft eerder uitgesproken dat fysiek ingrijpen jegens een leerling alleen in uitzonderlijke omstandigheden valt te rechtvaardigen. Afgaande op de door partijen ingediende stukken en hun toelichting daarop tijdens de zitting, concludeert de Commissie dat C op zeker moment zodanig 'door het lint' was gegaan, dat het valt te billijken dat de betreffende leerkrachten ervoor hebben gekozen de ontstane situatie door middel van fysiek ingrijpen te normaliseren. Dat de leerkrachten daarbij buitensporig geweld hebben toegepast, is de Commissie niet gebleken. Het door de arts geconstateerde letsel is weliswaar tamelijk ernstig, maar het gaat te ver om louter op grond daarvan te concluderen dat de leerkrachten hun boekje te buiten zijn gegaan. Daarvoor is meer nodig, bijvoorbeeld verklaringen van getuigen. Klagers hebben dergelijke verklaringen echter niet kunnen overleggen. Derhalve acht de Commissie, onverminderd het in de vorige alinea overwogene, de klacht in zoverre ongegrond.

4. OORDEEL VAN DE COMMISSIE

De Commissie oordeelt de klacht gegrond voor zover de klacht betrekking heeft op de aanleiding om fysiek in te grijpen. Voor het overige is de klacht ongegrond.

5. AANBEVELINGEN VAN DE COMMISSIE

Naast hetgeen reeds uit bovenstaande overwegingen volgt, ziet de Commissie geen reden tot het doen van aanbevelingen.

Aldus gedaan te Utrecht op 15 april 2015 door mr. R. van de Water, voorzitter,
drs. C.T.M. Jaartsveld en drs. M.H.W.C. Voeten, leden, in aanwezigheid van mr. J.J. van Beek,
secretaris.

mr. R. van de Water
voorzitter

mr. J.J. van Beek
secretaris